

Ingen pratar om hunden i rummet

Publicerad 1 okt. 2026 06:00 Uppdaterad 1 okt. 2026 06:03

Foto: Wikimedia Commons. Kollage: Lukas Hökegård/Kvartal

En klimataktivist avbröt sin insemination med hänvisning till klimatkrisen. Samtidigt slipper hundar, katter och hästar ofta samma moraliska bokföring. En bred uppskattning sätter sällskapsdjurens avtryck i OECD-länderna till sex gånger Sveriges årliga territoriella utsläpp, skriver professor Magnus Henrekson.

SKRIBENT

MH

Magnus Henrekson

Professor i nationalekonomi och tidigare vd för Institutet för Näringslivsforskning (IFN) 2005–...

PRESENTERAS AV

Henrik Höjer

Redaktör för vetenskap, historia och samhälle

Våren 2025 hade Svenska Dagbladet en artikelserie under vinjetten ”Avstå barn för klimatet”. En av artiklarna handlar om klimataktivisterna **Tina Kronberg**, som länge velat bli mamma men stoppade sin inseminationsprocess med hänvisning till klimatkrisen och jordens överlevnad. Hon säger: ”Att tvingas välja bort [egna barn] ... Det har verkligen gjort ont.”¹

När den tyska läraren **Verena Brunschweiler** och hennes make beslutade att inte skaffa barn var miljön till slut den avgörande faktorn.²

Andra unga par har fattat liknande beslut, och i vissa barnfria hushåll tycks hunden eller katten rentav få en del av den plats i livet som annars kunde ha fyllts av barn. Det är inget fel med det. Jag växte själv upp på en gård omgiven av pointrar och taxar som var kära familjemedlemmar, och min lillasyster hade under flera år en ponny som betydde allt för henne.

Vem granskar djurens utsläpp?

Samtidigt är kontrasten svår att bortse från; det framtida barnet bokförs med årtionden av tänkta utsläpp, medan hundars och katters köttbaserade foder, arealen och anläggningarna som behövs för miljontals fritidshästar, resor, veterinärvård och utrustning sällan granskas med samma moraliska skärpa.³

Sällskapsdjur är förstås inte ett miljöproblem i moralisk mening.

Hundar och katter ger sällskap, trygghet, mening och struktur, minskar ensamhet och lockar människor ut på promenader. För många är de, precis som i den familj där jag själv växte upp, högt värderade familjemedlemmar. Just därför är de också en del av hushållets konsumtion. Om ambitionen är att redovisa hela den rika världens klimatavtryck går det inte att bortse från hundens, kattens och hästens planetära avtryck.^{4,5}

De kvantitativa avsnitten nedan bör läsas som storleksordningar och scenarieillustrationer, inte som exakta utsläppsbokslut. Underlaget är ofullständigt och heterogent, och resultaten påverkas av rimliga men osäkra antaganden om bland annat foder, avgränsningar och utsläppsfördelning.

Därför anges genomgående breda intervall när de går att beräkna. Huvudpoängen vilar inte på enskilda decimaler utan på att de samlade resursflödena är för stora för att kunna lämnas utanför klimatbokföringen.

En halv miljard osynliga konsumenter

I OECD-länderna finns enligt en sammanställning av europeiska och nationella sällskapsdjursundersökningar omkring 258 miljoner hundar och 222 miljoner katter, sammanlagt ungefär 480 miljoner djur. Det är nästan en hund eller katt på var tredje invånare. USA står för omkring 164 miljoner och de europeiska OECD-länderna för ungefär 176 miljoner. Tyskland har omkring 26 miljoner hundar och katter, och Sverige knappt tre miljoner.^{6,7}

Globalt uppskattas hundpopulationen till 700–900 miljoner djur. Majoriteten är by-, gatu- eller lösgående hundar.⁸

Klimatavtrycket beräknas dock bara för sällskapshundarna i OECD.

Alla dessa djur ska äta varje dag. Någon samlad internationell statistik över hur mycket ”kött” som går till hund- och kattmat finns inte. Begreppet är också besvärligt. Djurfoder består inte bara av sådant kött som människor äter, utan av organ, animaliskt fett, blodprodukter, fiskrester, benmjöl och andra delar som människor sällan efterfrågar. En global studie av djurfodrets miljöpåverkan uppskattar att ungefär hälften av torrfodrets vikt är av animaliskt ursprung, merparten i form av biprodukter.^{9,10}

Med försiktiga antaganden konsumerar OECD-ländernas hundar omkring 7,7 miljoner ton animaliska foderingredienser räknat som torrsubstans och katterna cirka 2,7 miljoner ton. Om detta räknas om till färsk vikt motsvarar det ungefär 32 miljoner ton kött, fisk, organ, fett och andra animaliska råvaror om året. Det är ett gigantiskt materiellt flöde som kräver djurhållning, odlingsmark, energi, kylning, förädling, förpackningar och transporter.^{11,12}

Fodrets klimatavtryck som ett mindre industriland

Dessa foderflöden ger redan i sig upphov till ett betydande klimatavtryck, innan något annat i djuräganheten räknas in.

Ett rimligt, men brett, intervall är 87–197 miljoner ton. Osäkerheten beror mindre på antalet djur än på vad de äter och hur utsläppen från slaktbiprodukter fördelas mellan människomat och djurfoder.¹³ Med mittpunkten i intervallet som uppskattning orsakar enbart maten till OECD-ländernas hundar och katter omkring 142 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år: 103 miljoner ton från hundarna och 38 miljoner från katterna.

Det senare är ingen bokföringsteknisk petitesse. Om biprodukterna betraktas som lågvärdiga rester och bara belastas med en liten del av djuruppfödningens utsläpp blir avtrycket förhållandevis lågt; om de tillskrivs samma utsläpp per kilo som prima kött blir det mer än dubbelt så högt. Båda ytterligheterna kan försvaras i en livscykelanalys, men de svarar på lite olika frågor. Den första mäter den ekonomiska efterfrågans nuvarande fördelning; den andra frågar vad resursen hade kostat om alla delar bar samma fysiska belastning.¹⁴

”Hundar och katter i OECD kan tillsammans uppskattas ge upphov till 400–650 miljoner veterinärbesök om året.”

En ny brittisk studie av 996 hundfoder illustrerar spridningen. Klimatintensiteten varierade mer än 65 gånger mellan produkterna. Traditionellt torrfoder med biprodukter låg vanligen lägst, medan våtfoder, råfoder och produkter med mycket prima kött låg högst. Ingredienserna i brittiskt hundfoder beräknades motsvara 0,9–1,3 procent av Storbritanniens samlade växthusgasutsläpp. Hundens klimatavtryck avgörs alltså inte bara av hur mycket mat den behöver; hur ”fint” den äter spelar stor roll.¹⁵

För att göra 142 miljoner ton begripligt kan det jämföras med Sveriges totala territoriella utsläpp på 46,7 miljoner ton eller 4,4 ton per invånare 2025.¹⁶

Enbart fodret till OECD-ländernas hundar och katter motsvarar därmed tre gånger Sveriges totala utsläpp.

Matskålen är inte allt

Fodret är den största posten, men inte den enda. Om veterinärvård, särskilda transporter, kattsand, avfallshantering, leksaker, bäddar, klösträd, burar, hygienprodukter och en försiktigt beräknad mängd extra energi tas med tillkommer i ett huvudscenari omkring 58 miljoner ton. Hundarnas och katternas totala avtryck stiger då till cirka 200 miljoner ton per år, med ett brett osäkerhetsintervall på ungefär 130–260 miljoner ton. Det motsvarar därmed 4,3 gånger Sveriges totala utsläpp.¹⁷

Bakom siffran finns konkreta resursflöden. Hundar och katter i OECD kan tillsammans uppskattas ge upphov till 400–650 miljoner veterinärbesök om året. De kan orsaka 40–120 miljarder särskilda fordonskilometer. Katterna förbrukar 9–22 miljoner ton kattsand, medan hundar och katter tillsammans producerar 20–25 miljoner ton avföring och 40–50 miljarder liter urin. Till detta kommer något eller några hundratusentals ton plast i hundavföringspåsar och ett par miljoner ton material i leksaker, bäddar, koppel och annan utrustning.^{18,19,20}

Husdjursskam? Är katten Tristur en klimatbov? Foto: Emma Ernfors Höjer

Hela bostadens uppvärmning kan förstås inte tillskrivas katten bara därför att katten råkar ligga på elementet. Bara den energi som faktiskt tillkommer genom djurägandet bör räknas: att temperaturen hålls högre

när ägaren är borta, att fler rum värms, eller att elektriska bäddar, fontäner och kameror används. Samma princip gäller bilen. Om hunden följer med på en resa som familjen ändå skulle ha gjort är marginalutsläppet noll, men om familjen kör fem mil enbart för att hunden ska få springa i en naturskön skog är saken en annan.²¹

Veterinärvården är också mer resurskrävande än vad många tror.

En brittisk kartläggning av 41 typer av hundkirurgi fann ett genomsnitt på omkring 103 kilo koldioxidekvivalenter per opererad patient. Läkemedel och anestesimedel var den största posten, följda av djurägarens resor.

Utslaget på alla djur blir siffran betydligt mindre, men det påminner om att den avancerade sjukvård som numera erbjuds sällskapsdjur kräver laboratorier, engångsmaterial, läkemedel, energi och transporter.²²

”Hästen i rummet”

Vidgar man perspektivet bortom hund och katt blir hästen den verkligt stora kompletteringen. En aktuell livscykelstudie anger omkring 2,3 ton koldioxidekvivalenter för ett aktivt hästdjur och år när uppväxt och pensionering inte tas med. Tidigare studier ligger kring 3,1 ton för en privatägd häst och 4,1–4,7 ton för tävlingshästar. När hela livscykeln, byggnader, utrustning, foder, energi och transporter inkluderas kan nivån närma sig sex ton per häst och år.²³

EU har drygt sex miljoner hästdjur och USA något fler. Antalet fritids-, sport- och sällskapshästar i OECD är 13–20 miljoner. Deras avtryck kan då grovt uppskattas till 39–120 miljoner ton per år, med 60–70 miljoner som ett rimligt centralscenario. Avgränsningen är viktig: arbets- och jordbrukshästar bör hänföras till den verksamhet de producerar åt, och kommersiell kapplöpning är snarare en näring än ett privat sällskapsdjursintresse.^{24,25}

Tropiska akvarier är en mindre men överraskande energipost. Beroende på storlek och drift har ett akvarium i Nordeuropa uppskattats orsaka 85–635 kilo koldioxidekvivalenter per år. Det mesta kommer från el till värmare, belysning, pumpar och filtrering.

Det beräknas finnas 28 miljoner akvarier i Europa. Alla är inte tropiska eller ständigt i drift, och utsläppen blir små i länder med fossilfri el, men för OECD kan akvarier och uppvärmda terrarier ändå röra sig om åtskilliga miljoner ton. Burfåglar, kaniner och smågnagare är talrika men har ett betydligt mindre samlat klimatavtryck.^{26,27}

Lägger man samman hundar, katter, fritidshästar, akvarier, terrarier och en mindre post för övriga sällskapsdjur hamnar ett rimligt mittvärde omkring 280 miljoner ton koldioxidekvivalenter om året.

Detta är numeriskt ungefär lika stort som sex gånger Sveriges totala årliga territoriella utsläpp och lite mer än Spaniens totala utsläpp. Osäkerhetsintervallet är stort, ungefär 170–400 miljoner ton, men även om osäkerheten är stor går det inte att undkomma slutsatsen att våra sällskapsdjur inte är en avrundningspost i den rika världens konsumtion.^{28,29}

Barn klimatbokförs hårdare än djur

När avtrycket från sällskapsdjuren ställs bredvid klimatdebatten om barnafödande framträder en slående asymmetri. Redan 2010 lanserade klimatjournalisten **Lisa Hymas** begreppet GINK – *Green Inclinations, No Kids*.

Hon beskriver sig som frivilligt barnlös, talar om sin romantiska partner och säger att "[d]et mest betydelsefulla bidrag jag kan ge till en renare och grönare värld är att inte skaffa barn".³⁰

Det finns också belägg för att den yngre generationens relativa värdering av ett sällskapsdjurs liv stigit.

Ett spektakulärt exempel är influencern **Alexandra Nilsson** som i SVT:s *Skavlan & Sverige* 19 mars 2026 förklarade att hon i en nödsituation skulle rädda sina hundar framför ett främmande treårigt barn med motiveringen: "För mig är mina hundar mycket viktigare för det är mina barn." Men det finns också mer systematiska belägg.

I en amerikansk undersökning genomförd våren 2026 av Harris Poll svarare 55 procent av djurägande personer i generation Z (födda 1997–

2012) och millenniegenerationen (födda 1981–1996) att de hade övervägt att bygga sitt framtida liv kring sällskapsdjur i stället för barn.³¹

Antinatalism, en rörelse för färre människor

I den uppmärksammade studien av **Seth Wynes** och **Kimberly Nicholas** från 2017 presenterades ”ett barn färre” som den överlägset största individuella klimatåtgärden i rika länder.³² Beräkningen byggde på en tidigare modell där föräldrar tilldelades en del av barnens, barnbarnens och senare generationers framtida utsläpp. Idéströmningen i fråga kallas antinatalism. Den ser färre födselar som ett legitimt eller önskvärt sätt att minska skada på andra människor, naturen eller klimatet.³³

Här kombineras detta med ekocentrism, vilket innebär att naturen eller ”planetens gränser” ges ett moraliskt företräde som väger tyngre än människans reproduktiva frihet.

Kort därpå grundades *Birthstrike 2018*, vars medlemmar offentligt avgav ett löfte om att inte skaffa barn på grund av klimatkrisen. Andra har frågat sig om det ens är moraliskt försvarbart att sätta barn till världen med tanke på hur osäker framtiden är.³⁴ I den mest radikala änden finns *Voluntary Human Extinction Movement* (VHEMT) och *Stop Having Kids*, som uttryckligen förespråkar att människor bör avstå från fortplantning.

En undersökning från 2021 bland 10 000 personer i åldern 16–25 år i tio länder fann att 39 procent tvekade att skaffa barn på grund av klimatförändringarna.³⁵ En amerikansk undersökning från 2024 bland nästan 16 000 personer i samma åldersgrupp visade att 52 procent instämde i påståendet ”Jag tvekar att skaffa barn.”³⁶ Dessa resultat bevisar inte att aktivismen orsakade dessa attityder, men de visar att klimatbudskap i betydande utsträckning har kommit att förknippas med tveksamhet inför att skaffa barn.

Den omtalade barnkalkylen är dock betydligt mer diskutabel än den ibland framställs. Den räknar inte bara utsläppen från blöjor, mat och uppvärmning under barnets uppväxt, utan även en andel av en självständig vuxens och avlägsna efterkommandes utsläpp.

Kan man jämföra barn och husdjur?

Kritiker har påpekat att metoden leder till dubbelräkning. Resultatet bygger dessutom på att framtida generationer fortsätter att släppa ut ungefär som dagens. Om ekonomin blir klimatneutral krymper det så kallade koldioxidarvet dramatiskt.³⁷

Här kan det vara värt att nämna att om dagens fertilitet i EU – drygt 1,3 barn per kvinna – ligger kvar på den nivån de kommande 100 åren och nettomigrationen är noll, då kommer det bara att födas drygt 800 000 barn i EU 2124, vilket kan jämföras med att det föddes 3,55 miljoner barn och fanns 6,4 miljoner 50-åringar i EU 2024. Antalet födda kommer alltså att vara 77 procent lägre om 100 år med dagens fertilitetstal.³⁸

Ett barn och ett sällskapsdjur är naturligtvis inte jämförbara storheter.

Barn blir vuxna med egna rättigheter, ansvar, relationer, idéer och möjligheter att bidra till samhället. De kan vårda sina föräldrar, betala skatt, utveckla ny teknik och besluta om framtidens klimatpolitik.

”Ett gott samhälle måste samtidigt kunna rymma både barn och sällskapsdjur.”

Våra sällskapsdjur kommer, hur älskvärda de än är, bara att bidra till samhället i begränsad utsträckning. Just därför blir den moraliska asymmetrin märklig när den kanske mest långtgående uppoffringen – att avstå från barn – förs fram som en viktig pusselbit för att ”rädda planeten”, medan klimatrörelsen är anmärkningsvärt lågmäld när det kommer till sällskapsdjurens klimatavtryck.

Poängen är inte att den klimatmedvetne måste välja mellan ett barn och ett sällskapsdjur. Än mindre är den att människor ska skambeläggas för att de söker sällskap hos djur. Poängen är att samma måttstock bör användas. Den som menar att privat konsumtion är en moralisk klimatfråga kan inte

ge vissa former av konsumtion fribrev därför att det stöter på större känslomässigt motstånd.

En konsekvent klimatbokföring

Asymmetrin innebär inte att hundar, katter eller hästar bör omges av skuld och skam. Men om privata livsval ska underställas en klimatomoral måste granskningen vara konsekvent. Sällskapsdjuren kan inte behandlas som en fredad zon samtidigt som barnafödandet görs till föremål för långtgående utsläppskalkyler. Om privata livsval ska underkastas en strikt utsläppsmoral bör även djurhållning, foder, transporter och konsumtion synas.

Vad skulle en mer konsekvent hållning innebära? Först och främst bättre statistik. Nationella klimat- och konsumtionskalkyler bör särredovisa sällskapsdjurens foder, produkter, resor och vård. Idag måste totalen pusslas ihop från djurägarundersökningar och ett fåtal livscykelstudier. Särskilt dåligt kartlagda är veterinärvård, kattsand, tillbehör och de resor som tillkommer genom djurägandet.³⁹

För det andra behövs information som gör det möjligt att minska avtrycket utan att minska omsorgen. För hundar kan torrfoder med näringsmässigt lämpliga biprodukter ge betydligt lägre utsläpp än råfoder och produkter med stora mängder prima kött. Även för katter, som är strikta köttätare, spelar råvaruval, portionsstorlek och svinn roll. Lättare, växtbaserad kattsand kan i vissa fall vara bättre än bentonit. Hållbara leksaker behöver heller inte bytas ut så ofta som idag.^{40,41,42}

För det tredje bör marginalprincipen tillämpas.⁴³ Det är den extra resan, den extra uppvärmningen och den extra kvadratmetern som ska belasta djuret, inte en godtycklig andel av allt hushållet gör. Samma försiktighet bör för övrigt användas när barns klimatpåverkan diskuteras. Seriös klimatbokföring innebär att avgränsning, alternativscenario och ansvarsfördelning redovisas öppet.⁴⁴

Klimatomoraliska måttstockar

De storleksordningar som angetts här är alltså inte ett facit för varje djurslag eller varje hushåll. De är scenariobaserade uppskattningar vars nivå beror på avgränsningar och antaganden. Men osäkerheten förändrar

inte den principiella frågan: om privata livsval ska värderas med klimatmoraliska måttstockar måste samma krav på öppen redovisning och rimliga avgränsningar gälla även sällskapsdjurens konsumtion.

Slutligen finns en politisk lärdom.

Klimataktivister och influerare som vill vinna brett stöd bör vara varsamma med att moralisera över människors mest grundläggande livsval. Många väljare reagerar rimligen om de får höra att barnet, bilen och söndagssteken är planetära problem, medan den välbeställda urbana livsstilens hundar, katter, ridlektioner och uppvärmda akvarier behandlas som naturtillstånd.⁴⁵

En effektiv klimatpolitik bör förena prioriteringar, teknisk utveckling och institutioner som pressar ned utsläppen till så låg samhällsekonomisk kostnad som möjligt. Den kräver däremot inte att vi slutar tycka om vare sig barn eller djur.

Ett gott samhälle måste samtidigt kunna rymma både barn och sällskapsdjur.

FOTNOTER

1. Mogensen (2025, 6 mars). *Att tvingas avstå barn har verkligen gjort ont*. Svenska Dagbladet. <https://www.svd.se/a/KMKE65/avstar-barn-for-klimatet-tina-kronberg-stoppar-sin-insemination>
2. Elks (2019) återger Brunschweigers beslut och hennes påstående att miljön till slut var den viktigaste faktorn. Se även Naturskyddsföreningen (2024), Greenpeace International (2019) och Goldwert m.fl. (2025). Elks, S. (2019, 15 maj). *The next "climate strike" – People are choosing not to have children due to climate change*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/stories/climate-action/a-new-climate-strike-opting-for-no-children-as-climate-fears-grow/>

Naturskyddsföreningen. (2024, 22 november). *5 sätt att bli klimatsmart*. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/5-satt-att-bli-klimatsmart/>

Greenpeace International (2019, 2 juli). *The crunch question on climate: How can I help?* <https://www.greenpeace.org/international/story/22942/what-to-do-climate-change-personal-choice/>

Goldwert, D., Patel, Y., Nielsen, K. S., Goldberg, M. H., & Vlasceanu, M. (2025). *Climate action literacy interventions increase commitments to more effective mitigation behaviors*. PNAS Nexus, 4(6), pgaf191. <https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgaf191>
3. Goldwert m.fl. (2025) visar att deltagarna kraftigt underskattade utsläppsminskningen av att inte skaffa hund.

4. Se Animal Medicines Australia (2025) och Companion Animals New Zealand (2025).

Animal Medicines Australia (2025). *Pets in Australia: A National Survey of Pets and People 2025*.

<https://animalmedicinesaustralia.org.au/resources/pets-in-australia-a-national-survey-of-pets-and-people-3/>

Companion Animals New Zealand (2025, 3 mars). *New Zealand's Unbreakable Bond with Pets: Insights from the Latest Companion Animals NZ Report*.

<https://www.companionanimals.nz/articles/new-zealands-unbreakable-bond-with-pets-insights-from-the-latest-companion-animals-nz-report>

5. Brooks m.fl. (2018) sammanfattar forskning om sällskapsdjur och psykiskt välbefinnande; Animal Medicines Australia (2025) redovisar bland annat dagliga hundpromenader och upplevda välbefinnandeeffekter.

Brooks, H. L., Rushton, K., Lovell, K., Bee, P., Walker, L., Grant, L., & Rogers, A. (2018). *The power of support from companion animals for people living with mental health problems: A systematic review and narrative synthesis of the evidence*. *BMC Psychiatry*, 18, Article 31.

<https://doi.org/10.1186/s12888-018-1613-2>

6. FEDIAF EuropeanPetFood (2026), American Veterinary Medical Association (2022) och Instituto Nacional de Estadística y Geografía (2021).

FEDIAF EuropeanPetFood (2026). *Facts & Figures 2026*.

https://www.zzf.de/fileadmin/ZZF/Grafiken/Marktdaten/2025/FEDIAF_Facts_Figures_2026.pdf

7. Författarens summering av nationella djurpopulationer. De europeiska OECD-länderna bygger på FEDIAF EuropeanPetFood (2026); för övriga OECD-länder används bland annat American Veterinary Medical Association (2022), Animal Medicines Australia (2025), Canadian Animal Health Institute (2025), Companion Animals New Zealand (2025) och Instituto Nacional de Estadística y Geografía (2021).

American Veterinary Medical Association (2022). *2022 AVMA pet ownership and demographics sourcebook*.

<https://ebusiness.avma.org/files/ProductDownloads/eco-pet-demographic-report-22-low-res.pdf>

Canadian Animal Health Institute (2025, March 11). *Canadian pet population survey highlights the importance of access to veterinary care*.

<https://cahi-icsa.ca/canadian-pet-population-survey-highlights-the-importance-of-access-to-veterinary-care>

8. Smith L. M. m.fl. (2019). *The effectiveness of dog population management: A systematic review*. *Animals*, 9(12), 1020.

<https://10.3390/ani9121020>.

9. Alexander, P., Berri, A., Moran, D., Reay, D., & Rounsevell, M. D. A. (2020). *The global environmental paw print of pet food*. *Global Environmental Change*, 65, Article 102153.

<https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102153>

10. Alexander m.fl. (2020) framhåller bristen på jämförbar global statistik och betydelsen av hur animaliska biprodukter redovisas.

11. Alexander m.fl. (2020) och Harvey m.fl. (2026).

Harvey, J., Crowley, S. L., Eory, V., & Alexander, P. (2026). *Estimating the environmental impact of dog foods marketed in the UK*. *Journal of Cleaner Production*, 540, Article 147277.

<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2025.147277>

12. Författarens beräkning: populationsuppgifterna multipliceras med antaganden om 30 kg animalisk torrs substans per hund och 12 kg per katt och år. Färskviktekivalenten antar cirka 32 procent torrs substans. Sammansättningsantagandena bygger på Alexander m.fl. (2020).

13. Författarens scenarioberäkning utifrån djurpopulationerna och utsläppsintensiteter om 0,25–0,55 ton CO₂e per hund och 0,10–0,25 ton per katt och år. Intervallen är kalibrerade mot Alexander m.fl. (2020) och Harvey m.fl. (2026).

14. Om ekonomisk respektive fysisk allokering av animaliska biprodukter, se Alexander m.fl. (2020), Harvey m.fl. (2026) och International Organization for Standardization (2006).

International Organization for Standardization (2006).

Environmental management – Life cycle assessment – Requirements and guidelines (ISO Standard No.

14044:2006). Jungbluth, N., Annaheim, J., Meili, C., & Ulrich, M.

(2020). *Life cycle assessment of pets and companion animals in Switzerland*. I *Proceedings of the 12th International Conference on Life Cycle Assessment of Food*.

15. Harvey m.fl. (2026).

16. Naturvårdsverket (2026, 17 juni). *Sveriges utsläpp och upptag av växthusgaser*. <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/klimat/sveriges-utslapp-och-upptag-av-vaxthusgaser>

17. Författarens utvidgade scenario, byggt på Canadian Animal Health Institute (2025), Pet Sustainability Coalition (u.å.), University of Edinburgh (2026), Vet Sustain (u.å.) och Yavor m.fl. (2020). Intervallen ska betraktas som storleksordningar.

Pet Sustainability Coalition (u.å.). Life cycle assessment (LCA): *An important tool in strategic decisions & consumer claims* (Eco-Shell case study).

<https://psc.petsustainability.org/hubfs/Toolkit/Case%20Studies/%5BCASE%20STUDY%5D%20Life%20Cycle%20Assessment%20%28LCA%29%20An%20Important%20Tool%20in%20Strategic%20Decisions%20%26%20Consumer%20Claims%20%28Eco-Shell%29.pdf>

University of Edinburgh (2026, 13 februari). *Tool offers ways to track carbon cost of vet surgery*. <https://vet.ed.ac.uk/news-events/latest-news/tool-offers-ways-to-track-carbon-cost-of-vet-surgery>

Vet Sustain (u.å.). Benchmarking carbon calculation. <https://vetsustain.org/work/benchmarking-carbon-calculation>

Yavor, K. M., Lehmann, A., & Finkbeiner, M. (2020). Environmental impacts of a pet dog: An LCA case study. *Sustainability*, 12(8), 3394. <https://doi.org/10.3390/su12083394>

18. Författarens scenario med låg säkerhet, baserat på mängdantaganden för påsar och tillbehör. Yavor m.fl. (2020) visar att sådana poster är små i förhållande till fodret men inte noll.
19. Författarens skalning från Yavor m.fl. (2020) samt antaganden om 40–100 kg kattsand per katt och år; om kattsandens livscykel, se Pet Sustainability Coalition (u.å.).
20. Veterinärbesöken skalas från Canadian Animal Health Institute (2025). Transportintervallet är ett antagandebaserat scenario; se även Vet Sustain (u.å.) om resors betydelse i veterinärverksamhetens utsläpp.
21. Om marginalprincipen och systemgränser i livscykelanalys, se International Organization for Standardization (2006).

22. Nixon R. L. m.fl. (2025). *Quantifying the carbon footprint of canine breed-specific surgical care in a veterinary referral setting*. Veterinary Journal, 314, 106451. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2025.106451>
- University of Edinburgh (2026).
23. Lardoux, P., Forteau, L., Rzekeć, A., Malnoë, C., Aubin, J., Pépin, A.-L., Rostain, G., Hilaire, J., & Auberger, J. (2026). *Assessing environmental impacts of equine systems using LCA: Innovative methodological framework and case study*. International Journal of Life Cycle Assessment, 31, Article 32. <https://doi.org/10.1007/s11367-026-02613-4>, inklusive studiens jämförelse med tidigare livscykelanalyser.
24. Författarens intervall: 12–20 miljoner relevanta hästdjur multiplicerat med cirka 3–6 ton CO₂e per häst och år, med stöd i Lardoux m.fl. (2026).
25. European Commission. (u.å.). *Equine Animals*. https://food.ec.europa.eu/animals/live-animal-movements/equine-animals_en
- American Horse Council (2024). *2023 Economic Impact Study*. <https://horsecouncil.org/economic-impact-study/>
26. FEDIAF EuropeanPetFood (2026) redovisar 27,75 miljoner europeiska akvarier. OECD-skattningen och restposten för övriga djur är författarens scenarier; se även Jungbluth m.fl. (2020).
27. Perry, W. B. (2023). *The environmental impact of keeping a tropical aquarium in Northern Europe*. Journal of Fish Biology, 103(3), 695–703. <https://doi.org/10.1111/jfb.15478>
28. 280 miljoner ton dividerat med Sveriges territoriella utsläpp 2026, 46,7 miljoner ton enligt Naturvårdsverket (2026), ger 6,0.
29. Författarens sammanvägning av de ovan redovisade scenarierna. Totalen är inte officiell OECD-statistik och posterna har inte summerats mekaniskt.
30. Hymas, L. (2010, 31 mars). *Say it loud—I'm childfree and I'm proud*. Grist. <https://grist.org/article/2010-03-30-gink-manifesto-say-it-loud-im-childfree-and-im-proud/>

31. Harris Poll (2026). *The state of pets*. The Harris Poll Thought Leadership Practice, juli. <https://theharrispoll.com/wp-content/uploads/2026/07/2026-The-State-of-Pets-July-2026.pdf>
32. Wynes, S., & Nicholas, K. A. (2017). *The climate mitigation gap: Education and government recommendations miss the most effective individual actions*. Environmental Research Letters, 12(7), 074024. <https://doi.org/10.1088/1748-9326/aa7541>
- Murtaugh, P. A., & Schlax, M. G. (2009). Reproduction and the carbon legacies of individuals. *Global Environmental Change*, 19(1), 14–20. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2008.10.007>
33. Szocik, Konrad & Häyry, Matti (2024). *Climate change and anti-natalism: Between the horrible and the unthinkable*. South African Journal of Philosophy, 43(1), 21–29. <https://doi.org/10.1080/02580136.2024.2309770>
34. Elks (2019).
35. Hickman, C., m.fl. (2021). *Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: A global survey*. Lancet Planet Health, 5(12), e863–e873. [https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(21\)00278-3/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(21)00278-3/fulltext)
36. Lewandowski R. m.fl. (2024). *Climate emotions, thoughts, and plans among US adolescents and young adults: A cross-sectional descriptive survey and analysis by political party identification and self-reported exposure to severe weather events*. Lancet Planetary Health, 8(11), e879–e893. [https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(24\)00229-8/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(24)00229-8/fulltext)

Finns flera anmärkningsvärda resultat i studien: 58 % svarade att de var mycket eller extremt oroliga över klimatförändringarna och deras konsekvenser för människor och planeten, 43 % angav att klimatförändringarna påverkade deras självrapporterade psykiska hälsa och 38 % angav att deras känslor kring klimatförändringarna påverkade deras vardag negativt.

37. Van Basshuysen, P., & Brandstedt, E. (2018). *Comment on 'The climate mitigation gap: Education and government recommendations miss the most effective individual actions.'* Environmental Research Letters, 13(4), 048001. <https://doi.org/10.1088/1748-9326/aab213>
kritiserar multipelräkningen och frånvaron av scenarier med netto-noll eller negativa framtida utsläpp;

Se även Murtaugh och Schlax (2009).

38. I beräkningen antas att de födande kvinnorna är i genomsnitt 29 år gamla när deras barm föds.

39. Se kunskapsluckorna som diskuteras i Alexander m.fl. (2020), Harvey m.fl. (2026), Lardoux m.fl. (2026), Perry (2023) och Yavor m.fl. (2020).

40. Pet Sustainability Coalition (u.å.) jämför växtbaserad valnötssand med bentonit.

41. Om kattens obligata karnivori, se Zoran, D. L. (2002). *The carnivore connection to nutrition in cats*. Journal of the American Veterinary Medical Association, 221(11), 1559–1567.
<https://doi.org/10.2460/javma.2002.221.1559>

Om foderkompositionens klimatbetydelse, se Alexander m.fl. (2020).

42. Harvey m.fl. (2026) och Goldwert m.fl. (2025).

43. Goldwert m.fl. (2025).

44. Om systemgränser, allokering och livscykelperspektiv, se International Organization for Standardization (2006).

45. Som illustration av vilka privata val som vanligen lyfts fram, se Greenpeace International (2019), Naturskyddsföreningen (2024) och Wynes, S., & Nicholas, K. A. (2017). *The climate mitigation gap: Education and government recommendations miss the most effective individual actions*. Environmental Research Letters, 12(7), 074024.
<https://doi.org/10.1088/1748-9326/aa7541>

Goldwert m.fl. (2025) visar samtidigt att hundägandets klimatbetydelse kraftigt underskattas.